

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

11 Vtrum charitas semel habita possit amitti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

ergo possumus considerare charitatem. Vno modo ex parte Spiritus sancti mouentis animam ad diligendum Deum: & ex hac parte charitas impeccabilitatem habet ex virtute Spiritus sancti, qui infallibiliter operatur quocumque voluerit. Vnde impossibile est hanc duo simul esse vera, quod Spiritus sanctus velit aliquem mouere ad actum charitatis, & quod ipse charitatem amittat peccando. Nam donum perfeuerantiae computat inter beneficia Dei quibus certissime liberantur, quicumque liberantur, ut Augustinus dicit in libro de Praedestin. Sanctorum. Alio modo potest considerari charitas secundum propria rationem: & sic charitas non potest aliquid, nisi id quod pertinet ad charitatis rationem. Vnde charitas nullo modo potest peccare, sicut nec calor potest infrigidare: & sic est in iustitia non potest bonum facere, ut Augustinus dicit in libro de serm. Domini in monte: Tertio modo, potest considerari charitas ex parte subiecti, quod est veribile secundum arbitrii libertatem. Potest autem attendi comparatio charitatis ad hoc subiectum & secundum vniuersalem rationem, qua comparat formam ad materiam, & secundum specialem rationem, qua comparat habitum ad potentiam. Est autem de ratione formae, quod sit in subiecto amissibiliter, quoniam non replet totam potentialitatem materiae, sicut patet in formis generabilium, & corruptibilium: quia materia hominum sic recipit vnam formam, quae remanet in ea potentia ad aliam formam, quae si non repleta tota materiae potentialitate per vnam formam. Et ideo vna forma potest amitti per acceptionem alterius. Sed forma corporis celestis, quia replet totam materiae potentialitatem, ita quod non remanet in ea potentia ad aliam formam, inamissibiliter inest. Sic ergo charitas patriae, quia replet totam potentialitatem rationalis mentis, in quantum est omnis actualis motus eius fertur in Deum, inamissibiliter habetur. Charitas autem vitae non sic replet potentialitatem sui subiecti, quia non semper actu fertur in Deum: vnde quando actu in Deum non fertur, potest aliquid occurrere, per quod charitas amittitur. Habitui vero proprium est, ut inclinet potentiam ad agendum, quod conuenit habitui, in quantum facit aliquid videri bonum, quod ei conuenit, malum autem quod ei repugnat. Sicut noster gustus iudicat saporis secundum suam dispositionem: ita mens hominis iudicat de aliquo faciendo secundum suam habituales dispositionem. Vnde & Philosophus dicit in 3. Ethicorum, quod qualis vnusquisque est, talis finis videtur ei. Ibi ergo charitas inamissibiliter habetur, vbi id quod conuenit charitati, non potest videri nisi bonum, scilicet in patria, vbi Deus videtur per essentiam, quae est ipsa essentia bonitatis, & ideo charitas patriae amitti non potest. Charitas autem vitae, in cuius statu non videtur ipsa essentia Dei, bonitatis esse essentia, potest amitti.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod auctoritas illa loquitur secundum potestatem Spiritus sancti, cuius conseruatione a peccato immunes redduntur, quos ipse mouet, quantum ipse voluerit.

AD SECVNDVM dicendum, quod charitas quae desicere potest, ex ipsa ratione charitatis vera charitas non est. Hoc enim esset, si hoc in suo amore haberet, quod ad tempus amaret, & postea amare desineret, quod non esset vera dilectionis. Sed si charitas amittitur ex mutabilitate subiecti contra propositum charitatis, quod in suo actu includitur, hoc non repugnat veritati charitatis.

AD TERTIVM dicendum, quod amor Dei semper magna operatur in proposito, quod pertinet ad rationem, non tamen semper magna operatur in actu, propter conditionem subiecti.

AD QVARTVM dicendum, quod charitas secundum

rationem sui actus excludit omnem motum ad peccandum: sed quod contingit quod charitas actu non agit, & tunc potest interuenire aliquid motum ad peccandum, cui si consentiatur, charitas amittitur.

ARTICVLVS XII.

Utrum Charitas amittatur per unum actum peccati mortalis.

AD HVDDECIMVM sic proceditur. Videtur quod charitas non amittatur per unum actum peccati mortalis. Dicitur enim Origene in 1. Periare. Si autem fatietas caput aliquod ex his, qui in summo, perfectoque confiterentur gradu, non arbitror quod ad subitum quis euacuetur, aut decidat, sed paulatim, ac est per partes eum decidere necesse est: sed homo decidit charitatem amittens. ergo charitas non amittitur per unum solum actum peccati mortalis.

¶ 2. Praeterea. Leo Papa dicit in 7. sermone de passione, alloquens Petrum, Videtur in te Dominus non fidem scire, non dilectionem auerlam, sed collatam fuisse turbatam. Abundauit fletus, ubi non defecit affectus: fletus charitatis lauit uerba formidinis. Et ex hoc accepit Bernardus, quod dicitur in Petro charitatem non fuisse extinctam, sed sopitam: sed Petrus negando Christum, peccauit mortaliter, ergo charitas non amittitur per unum actum peccati mortalis.

¶ 3. Praeterea. Charitas est fortior quam uirtus acquisita. Sed habitus uirtutis acquisita non tollitur per unum actum peccati contrarium. Ergo multo minus charitas tollitur per unum actum peccati mortalis contrarium. ¶ 4. Praeterea. Charitas importat dilectionem Dei, & proximi: sed aliquis eorum mittit aliquod peccati mortale, retinet dilectionem Dei, & proximi, ut uidetur. Inordinatio enim affectionis circa ea, quae sunt ad finem, non tollit amorem finis, ut supra dictum est, ergo potest remanere charitas ad Deum, existente peccato mortali per inordinatam affectionem circa aliquod temporale bonum.

¶ 5. Praeterea. Virtutis theologice obiectum est finis: sed aliae uirtutes theologice obiectum sunt spes, non excluduntur per unum actum peccati mortalis, in modo remanent informes, ergo potest remanere informis, etiam in uno peccato tali perpetratum.

¶ 6. Contra. Per peccatum mortale contrarium mors aeterna, in illud Romanorum 6. Si peccati mortalis mors: sed quilibet habens charitatem, non timet mortem aeternam. Dicitur enim Iohannes 14. Si quis diliget me a Patre meo, & ego diligam eum, stabo ei in meipsum. In qua quidem mansuetudine aeterna consistit, secundum illud Iohannes 17. Haec est

In li. de bono perfeuerantiae. capi. 14. paulo a prin. to. 7. sib. 2. ca. 37. qm. 4.

Lib. 3. ca. 5. me. com. 5.